

اگر می توانستم ...

۳۶ فعالیت نگارشی برای تقویت انشانویسی
در دوره‌ی دوم ابتدایی

در این مجموعه از سلسله مطالب نوشتن - انشانویسی، به ۳۶ فعالیت نگارشی اشاره خواهد شد. تقویت تخیل، شناخت شباهت‌ها و همچنین جمله‌سازی با کلمات بی‌ربط و چندین مثال دیگر را تا به حال خوانده‌اید. در ادامه به بحث جمله‌های آغازین و مثال‌هایی از آن توجه فرمایید.
بازتاب نظرات خوانندگان مجله در این بخش حاکی از رضایت و استفاده‌ی آنان از این بحث است.

جمله‌های آغازین

«جمله‌های آغازین» فرصت‌های بی‌نظیری را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهند تا احساسات، تجربه‌ها و آگاهی‌های خویش را روی کاغذ بیاورند. منظور از این روش آن است که با استفاده از جمله‌ها یا عبارت‌هایی، دانش‌آموزان را به نوشتن بیشتر تحریک کنیم. در این روش چیزهایی به یاد آن‌ها می‌آید که دیگر نیازی به اینکه کسی در نوشتن کمکشان کند نیست. دنبال اینکه چگونه شروع کنند، نمی‌گردند. به راحتی می‌توانند قلم را روی کاغذ بگذارند و ادامه دهند. طبیعی است هر روشی برای عده‌ای راحت است و برای برخی سخت. برای همین باید آمادگی داشت برای کسانی که در نوشتن درباره‌ی یک موضوع دچار مشکل می‌شوند، از روش و موضوعی دیگر استفاده کرد. چون بخشی از نوشتن ذوقی است و با اجبار میانه‌ای ندارد و اگر به کار گرفته شود، نتیجه‌ی عکس می‌دهد. باید مراقب بود با بچه‌هایی که نمی‌نویسند و اساساً نوشتن را دوست ندارند، مدارا کرد و تا پایان سال کوشید آنان اندکی از نوشتن لذت ببرند. توجه به این تفاوت‌های فردی در زنگ انشاء، کلاس را از یکنواختی و اجبار بیرون می‌برد.

در کاربرد روش استفاده از جمله‌ها یا عبارت‌های آغازین، توجه به چند نکته ضروری است:

۱. جمله‌های انتخابی با سن و سال بچه‌ها متناسب باشند.
۲. به تجربه‌های آنان گره بخورند.
۳. آموزگار هم همراه دانش‌آموز تجربه‌ی خویش را بنویسد.

۴. قضاوت روی نوشته‌ها صورت نگیرد.

۵. در آغاز، نوشته‌ی هر کس به همان صورت اولیه پذیرفته شود.

نکته‌ی ۱:

این روش را می‌توانیم به چند صورت دنبال کنیم:

۱. هر دانش‌آموز به صورت فردی بنویسد.
۲. به صورت گروهی موضوع را دنبال کنند.
۳. به صورت کلاسی باشد؛ به این ترتیب که هر دانش‌آموز ادامه را بنویسد و به دانش‌آموز بعدی بدهد تا او کار را ادامه دهد، تا نفر آخر کلاس.
۴. به صورت بازی، در خانه به همراهی پدر، مادر، خواهر یا برادر کامل شود.

نکته‌ی ۲:

با مثال زدن یکی دو مورد در کلاس، از بچه‌ها خواهیم آنان نیز پیشنهادهای خود را بدهند و یکی از دانش‌آموزان نمونه‌ها را روی تخته‌ی کلاس یادداشت کند. معلم جمله‌بندی آن‌ها را اصلاح کند و بکوشد مشارکت هر چه بیشتر بچه‌ها را جلب کند.

نکته‌ی ۳:

حجم نوشته مهم نیست. حتی اگر بچه‌ها یک جمله نوشتند و گفتند دیگر نمی‌توانند چیزی اضافه کنند، بپذیریم. طبیعی است اگر موضوع

با فرد گره بخورد و باز خوردهای خوبی از ما بگیرد، رفته رفته بیشتر و بهتر می نویسد. در آغاز، هیچ اصراری بر چند کلمه یا چند بند نوشتن نداشته باشیم. ممکن است در این میان عده‌ای سوءاستفاده هم بکنند. نگران نباشیم! رفته رفته وارد نوشتن می شوند.

نکته‌ی ۴:

می توان کتاب دلخواه بچه‌ها را به کلاس برد و به کمک آنان تعدادی عبارت یا جمله‌ی آغازین تهیه کرد. اگر امکانش باشد، می توان فیلم کوتاهی به نمایش گذاشت و به کمک بچه‌ها تعدادی جمله‌ی آغازین تهیه کرد. فراموش نکنیم که مشارکت بچه‌ها اولویت دارد. پیشنهاد آنان برای نوشتن چند موضوع، خود به منزله‌ی انشا نوشتن است.

نکته‌ی ۵:

پیدا کردن جمله‌های آغازین یعنی توجه به اطراف؛ توجه به زندگی و مسائل آن. بچه‌ها یاد می گیرند در اطرافشان چقدر موضوع برای نوشتن وجود دارد و به راحتی از آن‌ها نمی گذرند.

نکته‌ی ۶:

عبارت‌ها و جمله‌های آغازین متنوع و متناسب با محیط جغرافیایی و زندگی تغییر پذیرند. طبیعی است که تجربه‌های بچه‌ها در شمال و جنوب و غرب کشور متفاوت اند. در نتیجه، این جمله‌ها و عبارت‌ها نیز باید متفاوت باشند، تا بچه‌ها تجربه‌های خود را بنویسند نه محفوظات خویش را. هر قدر موضوع‌ها بکرتر باشند، تجربه‌های بکرتری کشف می شوند.

نکته‌ی ۷:

معلم همراه بچه‌ها تجربه‌ها و برداشتهای خود را از جمله‌های آغازین بدون رودربایستی بنویسد و برای بچه‌ها بخواند. متأسفانه هنوز فکر می کنیم این بچه‌ها هستند که باید بنویسند نه ما. اتفاقاً ما تجربه‌ی بیشتری داریم و باید برای شکستن این باور غلط همراه بچه‌ها بنویسیم. از نوشته‌ی خود لذت ببریم. از اینکه فرصت می کنیم برای جمع بچه‌ها بخوانیم شاد باشیم و شاکر خداوند بزرگ.

نکته‌ی ۸:

نوشتن برای ابراز وجود و کشف هویت است. با موضوع‌های غیر تکراری و بکر کمک کنیم خودمان و بچه‌ها به کشف‌های جدید برسند، ابراز وجود و شخصیت کنند و احساس کنند یکی هست که به حرف‌های آنان گوش می دهد. این فرصت را از بچه‌ها و خودمان دریغ نکنیم!

۲۷. جمله‌ها و عبارت‌های آغازین

۱. من بازیگری را دوست دارم، چون یک بار...

۲. دوست دارم در بزرگسالی این کار را دنبال کنم و به عنوان شغل خودم در نظر بگیرم، چون...
۳. آخرین باری که...
۴. هر وقت به تابستان گذشته فکر می کنم، یاد این حادثه می افتم ...
۵. می خواهم شعری بنویسم که با این کلمه شروع شود: دوباره ...
۶. بهترین اسباب بازی که تا کنون داشته‌ام، این گونه به دستم رسید ...
۷. می دانی کاری تکراری که هر روز انجام می دهم چیست؟ خیلی هم از آن ناراحتم چون ...
۸. دوست دارم مغازه‌ی.....راه بیندازم و در آن.....بفروشم. زیرا...
۹. باران دیشب ...
۱۰. جدیدترین چیزی که یاد گرفتم ...
۱۱. آخرین بدقولی که شنیدم ...
۱۲. مادرم همیشه ...
۱۳. پدرم گاهی ...
۱۴. بالاخره این تصمیم خودم را عملی می کنم ...
۱۵. فیلم که تازگی‌ها دیدم می خواست بگوید ...
۱۶. دوست دارم این فیلم‌نامه را بنویسیم ...
۱۷. همه‌اش در فکر اختراع..... هستم. چون می خواهم ...
۱۸. از بین غذاها را بیشتر از همه چیز دوست دارم، چون ...
۱۹. بدترین لحظه‌ای که تجربه کردم، وقتی بود که ...
۲۰. تیم محبوب من ...
۲۱. دوست دارم این رشته‌ی ورزشی را ادامه دهم، چون ...
۲۲. بهترین بازیگری که تا کنون شناخته‌ام ...
۲۳. کاش تلویزیون برنامه‌ی ... را پخش می کرد ...
۲۴. اگر با یک تهیه کننده آشنا بودم، می گفتم فیلمی درباره‌ی تهیه کند، چون ...
۲۵. طولانی‌ترین سفری که تا کنون رفتم، سفر... بود که ...
۲۶. خیلی دلم می خواست جای بودم، چون ...
۲۷. یک شب که به آسمان نگاه می کردم ...
۲۸. آن گونی که روی دوشش گذاشته بود، سه برابر خودش وزن داشت. نمی توانست راه برود ...
۲۹. کاش می شد با یک حرکت اتفاق می افتاد ...
۳۰. به نظرم این کبوتر دارد به دوستش می گوید ...
۳۱. اگر می توانستم با جادو.....کار را انجام می دادم ...
۳۲. آخرین خوابی که دیدم ...
۳۳. اولین بار که ...
۳۴. از ... خیلی بدم می آید، چون ...
۳۵. را خیلی دوست دارم، چون ...
۳۶. از..... و و می ترسم، چون ...
۳۷. عاشق..... هستم.
۳۸. یک بار که را پیدا کردم، ...